

Een veilig behandelingsklimaat?

*Onderzoek naar het project gesloten behandeling
PaljasPlus/Tender*

Inspectie jeugdzorg

Utrecht, januari 2008

Samenvatting

Het onderzoek

Jeugdigen die geen strafbaar feit gepleegd hebben, maar wel ernstige gedragsproblemen hebben, werden tot 2006 doorgaans in een (gesloten) justitiële jeugdinrichting geplaatst na een machtiging hiertoe van de kinderrechter. Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin (voorheen ministerie van VWS) en het ministerie van Justitie hebben behandelingsmogelijkheden voor deze doelgroep gecreëerd die meer recht doen aan de behoefte en de hulpvraag van het individuele kind.

Er werd een wijziging op de Wet op de jeugdzorg voorbereid waardoor gesloten jeugdzorg mogelijk wordt gemaakt voor de behandeling van deze groep kinderen. Hierop vooruitlopend hebben de ministeries initiatieven van zorgaanbieders in het kader van de gesloten jeugdzorg ondersteund en gefinancierd.

Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin volgt de ontwikkelingen op de voet en heeft de inspectie verzocht toezicht uit te voeren op de initiatieven die nu op projectbasis gerealiseerd zijn. De inspectie heeft haar toezicht gericht op de veiligheid in de inrichting, die zij als een voorwaarde ziet voor de behandeling van de jeugdige in de geslotenheid.

Het project Paljas Plus is een gezamenlijk ontwerp van Bijzonder Jeugdwerk Brabant, Tender en de JJI Den Hey-Acker. Het toezicht is uitgevoerd op de locatie van Tender.

De instelling heeft de gesloten jeugdzorg gesitueerd op het terrein van Lievenshove. Op dit terrein bevinden zich naast de gesloten jeugdzorg, de school en huisvesting voor open behandelgroepen. Het gesloten karakter komt nadrukkelijk tot uiting doordat de buitenruimten omheind zijn met hekken. De woningen zijn voorzien van bewakingscamera's, geluidssignaleringen en sloten op de deuren.

Centrale vraag

De inspectie heeft de vraagstelling voor het onderzoek als volgt geformuleerd:

“Zorgt de instelling voor een veilig behandelingsklimaat?”

De inspectie heeft de vraag beantwoord aan de hand van de drie aandachtsgebieden:

- toezicht op het kind;
- handelwijze bij incidenten;
- behandeling van het kind.

Oordelen van de inspectie

De inspectie is positief over de wijze waarop de gesloten jeugdzorg wordt uitgevoerd door Tender/Paljas Plus: de inspectie is van oordeel dat Paljas Plus het toezicht op de jongeren goed organiseert en uitvoert. Door het ontbreken van een systematische registratie van incidenten, is nog geen sprake van een kwalitatieve evaluatie op grond waarvan de instelling verbetermaatregelen kan treffen. In de hulpverleningsplannen maakt de instelling haar behandelvoornemens goed zichtbaar. Dit

is echter voor wat betreft de vastlegging van de toepassing van de maatregelen nog onvoldoende toegespitst op de individuele situatie van de jeugdige.

Met betrekking tot de maatregel 'time-out op de slaapkamer' is de inspectie van mening dat een inhoudelijke pedagogische motivering voor het gebruik van dit sanctiemiddel gemist wordt, in het bijzonder voor de duur van de toepassing in het perspectief van verantwoorde zorg.

Eindoordeel van de inspectie over de gesloten behandeling in Paljas Plus

De inspectie is grotendeels positief over de wijze waarop Tender voor een veilig behandelingsklimaat zorgt.

Aanbevelingen van de inspectie aan Tender/Paljas Plus

- Zorg voor systematische evaluatie van incidenten binnen dit project, zodat lering getrokken kan worden uit incidenten.
- Draag zorg voor een verantwoorde toepassing van de wettelijke bevoegdheden m.b.t. de methodiek, de beperkende en de controlerende maatregelen. Leg waarborgen vast om af te kunnen wegen welke van deze beperkingen per kind nodig zijn en de toepassing hiervan.
- Zorg voor hulpverleningsplannen die voor wat betreft het vaststellen van de toe te passen maatregelen recht doen aan de individuele situatie en problematiek van de jeugdige.
- Besteed zowel op beleids- als ook operationeel niveau expliciete aandacht aan het toepassen en evalueren van de sanctiemaatregel 'time-out op de slaapkamer'.
- Organiseer en optimaliseer de afstemming tussen de hulp aan de jeugdige en de hulp aan ouders/gezin.

Aanbevelingen van de inspectie aan het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin

- Maak de verwachtingen en voorwaarden waaraan de instelling moet voldoen bij het realiseren van verantwoorde zorg (in het kader van gesloten jeugdzorg) helder en stem deze af met de instelling. Betrek hierbij expliciet het gebruik van de interne maatregel 'time-out op de slaapkamer'.
- Zie erop toe dat Paljas Plus de gewenste verbeteringen binnen een vastgestelde termijn realiseert.

Inhoudsopgave

Samenvatting 3	
Hoofdstuk 1 - Inleiding.....	7
Hoofdstuk 2 Beoordeling van de gesloten behandeling	11
2.1 Toezicht op het kind	11
2.2 Handelwijze bij incidenten.....	13
2.3 Gesloten behandeling van het kind.....	15
Hoofdstuk 3 Eindoordeel en aanbevelingen	19
3.1 Eindoordeel van de inspectie	19
3.2 Aanbevelingen aan Tender/ Paljas Plus	19
Bijlage 1 - Toetsingskader toezicht gesloten behandeling jeugdzorg	21

Hoofdstuk 1 - Inleiding

Aanleiding voor het onderzoek

Er was tot vorig jaar geen mogelijkheid om kinderen met ernstige gedragsproblemen in een gesloten setting te behandelen in de provinciale jeugdzorg. Daarom werden deze kinderen de afgelopen jaren in toenemende aantallen geplaatst in een justitiële jeugdinrichting na een machtiging hiertoe van de kinderrechter. De Staatssecretaris van VWS en de Minister van Justitie willen behandelingsmogelijkheden voor deze kinderen op plaatsen waar zij meer tot hun recht komen.

Zo komt er een wijziging van de Wet op de jeugdzorg die een vorm van gesloten behandeling in een provinciale instelling voor jeugdzorg mogelijk maakt. De beide bewindspersonen hebben vooruitlopend op de wetswijziging besloten tot het ondersteunen van initiatieven die een experimentele gesloten behandeling in de jeugdzorg bieden. Inmiddels is de wetswijziging per 1 januari 2008 in werking getreden.

Het ministerie wil de initiatieven actief volgen en heeft de inspectie verzocht om toezicht te houden bij de nieuwe initiatieven. De inspectie vindt het belangrijk om bij dit nieuwe zorgaanbod toezicht uit te voeren, omdat de vrijheid van de kinderen wordt beperkt.

Centrale vraag

De inspectie heeft in overleg met het ministerie het toezicht gericht op de voorwaarden voor een veilig behandelingsklimaat voor de kinderen.

De centrale vraag is: *“Zorgt de instelling voor een veilig behandelingsklimaat?”*

Wijze van beoordelen

De inspectie heeft om deze vraag te kunnen beantwoorden een toetsings- en beoordelingskader opgesteld. Hierin maakt de inspectie concreet waaraan zij afmeet of de instelling voldoet aan wat de inspectie verwacht en hoe de inspectie dit beoordeelt. De inspectie heeft haar verwachtingen en oordeel gebaseerd op de Wet op de jeugdzorg, de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg en de specifieke voorwaarden die VWS heeft gesteld aan het project gesloten behandeling van Tender/Paljas Plus.

In het toetsings- en beoordelingskader heeft de inspectie drie aandachtsgebieden met betrekking tot de voorwaarden voor een veilig behandelingsklimaat onderscheiden:

- toezicht op het kind;
- handelwijze bij incidenten;
- behandeling van het kind.

Elk van de aandachtsgebieden is in het beoordelingskader uitgewerkt in criteria en indicatoren.

Leeswijzer

De *inleiding* (hoofdstuk 1) bevat na de aanleiding tot het onderzoek, de centrale vraag, de wijze van beoordelen en de leeswijzer, een beschrijving van de gesloten behandeling bij deze instelling.

In *hoofdstuk 2* toetst de inspectie het toezicht op het kind, de handelwijze bij incidenten en de behandeling van het kind aan de verwachtingen die zij van de gesloten behandeling heeft.

In *hoofdstuk 3* staan het eindoordeel van de inspectie en de aanbevelingen aan de instelling en aan de verantwoordelijke overheid, het programmaministerie voor Jeugd en Gezin .

Bijlage 1 bevat het toetsingskader dat de inspectie heeft opgesteld.

Beschrijving van de gesloten behandeling in Tender, project Paljas Plus.

Paljas Plus is een vervolg op het intersectoraal project voor jongeren met ernstige gedragsstoornissen dat sinds 2002 onder de naam Project Aanpak Lastige Jongeren met AntiSociaal gedrag (PALJAS) in Brabant opereert. In dit project werken Justitie (JJI), jeugdhulpverlening, LVG, Bureau jeugdzorg en verslavingszorg nauw samen in het bieden van passende zorg. Het project is gestart voordat de wetswijziging is ingevoerd; de in de concept wetswijziging opgenomen eisen zijn niet bij de start van het project Paljas Plus gesteld.

De ontwikkeling en uitvoering van het project Paljas Plus is een gezamenlijk ontwerp van Bijzonder Jeugdwerk Brabant en Tender. JJI Den Hey-Acker is betrokken als ketenpartner. Er is een projectplan gesloten behandeling ontwikkeld waarin visie en methodiek beschreven zijn. Er zijn huisregels ontwikkeld en er is een reglement verblijf en beperkende maatregelen in de besloten jeugdzorg opgesteld. Er is een aantal protocollen ontwikkeld. Het project wordt in opdracht van het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin gevolgd, die de uitvoering heeft neergelegd bij ZonMW. Het Praktikon verzorgt de uitvoering van het effectonderzoek. Bureau Van Montfoort biedt ondersteuning bij de ontwikkeling van de methodiek.

De gesloten jeugdzorg wordt aangeboden op de locaties van Bijzonder Jeugdwerk Brabant in Deurne en Tender Lievenshove in Oosterhout. Beide locaties hebben een capaciteit van 29 plaatsen gesloten jeugdzorg. Cliënten van Paljas Plus kunnen voor correctieplaatsingen voor maximaal 2 weken in de JJI Den Hey-Acker geplaatst worden, in de praktijk blijft dit beperkt tot enkele dagen.

Het toezicht van de Inspectie jeugdzorg naar de gesloten jeugdzorg is uitgevoerd bij Paljas Plus, locatie Tender, Oosterhout. Dit rapport geeft derhalve alleen een oordeel over een veilig behandelingsklimaat binnen deze locatie.

Tender heeft de gesloten jeugdzorg in het project Paljas Plus gesitueerd op het terrein van Lievenshove. Op dit terrein bevinden zich naast de gesloten jeugdzorg, de school en huisvesting voor open behandelgroepen.

Bestaande wooneenheden zijn speciaal voor de gesloten jeugdzorg aangepast. De woningen bieden nu ruimte aan drie leefgroepen waarin onder andere gemeenschappelijke ruimtes, individuele

slaapkamers, ruimtes voor medewerkers en afzonderingsruimtes zijn gecreëerd. Op de zolder van de geschakelde wooneenheden bevindt zich een onderwijslokaal.

Het gesloten karakter is nadrukkelijk vorm gegeven. In de woningen zijn bewakingscamera's, geluidsignaleringen en sloten aangebracht. De buitenruimten zijn omheind.

Voor elke jongere wordt een individueel behandelplan opgesteld. Hierin staat onder meer beschreven welke dwangmiddelen gebruikt kunnen worden. De jongere en de gezaghebbende wordt gevraagd hiermee akkoord te gaan.

De behandeling wordt in een trajectvorm (fasering) van gesloten naar open uitgevoerd. De duur van het verblijf is ongeveer anderhalf jaar. Cliënten doorlopen fases en kunnen tijdens de verschillende fases punten en vrijheidsprivileges verdienen. De behandeling wordt uitgevoerd door een multidisciplinair team van pedagogisch medewerkers, zorgcoördinator, ouder- en gezinsbegeleider, een huismoeder en een huishoudelijk medewerker en een afdelingshoofd.

Gedurende het gehele traject kunnen ambulante modules ingezet worden.

Onderwijs wordt op maat geboden – in pandig of in de school op het terrein- en kent een praktische en een theoretische component.

Hoofdstuk 2 Beoordeling van de gesloten behandeling

De paragrafen van dit hoofdstuk zijn gewijd aan *toezicht op het kind, handelwijze bij incidenten en behandeling van het kind*.

Elke paragraaf bevat achtereenvolgens de verwachtingen en het oordeel van de inspectie over dit aspect en de onderbouwing van het oordeel.

De verwachtingen van de inspectie zijn gebaseerd op het toetsings- en beoordelingskader; deze staan in de bijlagen van dit rapport.

2.1 Toezicht op het kind

Verwachtingen en oordeel

De inspectie verwacht	Indicatoren	Beoordeling ¹		
		+	±	-
continu toezicht	overdag dagprogramma / school	✓		
	overdag vrije tijd	✓		
	's nachts	✓		
	back-up	✓		
toegerust persoon	beroepskracht jeugdzorg (relevante scholing en training)	✓		

Onderbouwing van het oordeel

Continu toezicht: toezicht dagprogramma, school en vrije tijd

In principe is er continu toezicht. In alle gemeenschappelijke ruimtes zijn camera's geplaatst. Deze worden dag en nacht gemonitord door een bewakingsmedewerker. Daar waar geen camera is – in de crea ruimte – houdt de groepsleiding hiermee rekening door slechts een beperkt aantal cliënten tegelijk toestemming te geven daar te verblijven en de deuren open te houden. Volgens de groepsleiding worden incidenten nooit gemist.

De groepsleiding weet altijd waar elke cliënt is maar houdt niet altijd feitelijk toezicht. De behandelmethodiek is gefaseerd van gesloten naar open. Onderdeel daarvan is dat cliënten in een bepaalde fase verlof buiten de instelling hebben – de groepsleiding weet dan waar de cliënt tijdens het verlof is, maar is daar dan niet zelf bij aanwezig.

Continu toezicht: toezicht 's nachts

's Nachts is altijd een medewerker aanwezig. Cliënten kunnen zelf hun slaapkamers afsluiten. De slaapkamerdeuren zijn voorzien van geluidssignalering. Als cliënten 's nachts hun slaapkamer verlaten wordt dit gesignaleerd door de nachtwacht. Het signaleringssysteem is niet waterdicht in die zin dat zowel medewerkers als cliënten weten hoe het omzeild kan worden. Hiervan wordt in de

¹ De inspectie merkt hierbij op dat de eisen die in de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg staan niet bij de start van het project aan Tender/Paljas Plus zijn gesteld. Het project is gestart voordat de wetswijziging is ingevoerd.

praktijk ook gebruik gemaakt. Zowel cliënten als medewerkers geven aan dat dit niet tot incidenten heeft geleid. Leidinggevenden erkennen de fysieke beperkingen van het systeem en geven aan dat het midden gezocht wordt tussen enerzijds de methodische benadering van gesloten naar open in een leefbaar klimaat voor cliënten en anderzijds totale beheersing. Incidenten worden gemonitord, waarbij steeds door het team en leidinggevende de afweging wordt gemaakt of er aanleiding is tot structurele aanpassingen. Tot niet toe is dat niet het geval geweest.

Toerusting personeel

Medewerkers zijn voldoende toegerust om het toezicht uit te kunnen voeren.

Medewerkers worden geworven voor en werken exclusief binnen Paljas Plus. Als opleidingsniveau wordt hbo niveau gevraagd. Nieuwe medewerkers ontvangen een inwerkpakket en doorlopen een inwerkprogramma.

Mede gezien het experimentele karakter van de gesloten jeugdzorg, wordt het principe van ervaren leren en competentiegerichte trainingen gehanteerd. Een nieuwe medewerker wordt gekoppeld aan een ervaren medewerker die als een coach fungeert. Een externe coach-on-the-floor observeert gedurende een bepaalde periode (nieuwe) medewerkers en stelt vervolgens individuele competentiegerichte ontwikkelingsplannen op ten behoeve van het afdelingshoofd.

Alle (nieuwe) medewerkers worden periodiek (extern) getraind in de-escalatietechnieken.

De groepsleiding geeft aan zich op de groepen veilig te voelen; ieder beschikt over een pieper en er is back-up van collega's bij incidenten/calamiteiten. Medewerkers waarderen positief dat zij bij incidenten de bewakingsmedewerkers kunnen inschakelen, omdat daardoor - voor cliënten - de rollen beheersing en behandeling onderscheiden zijn.

2.2 Handelwijze bij incidenten

Verwachtingen en oordeel

De inspectie verwacht	Indicatoren	Beoordeling²		
		+	±	-
Criteria				
Niveau kind				
vastleggen mogelijke maatregelen	vooraf in hulpverleningsplan (m.u.v. noodsituatie)	√		
toepassing maatregelen	komt overeen met hvp	√		
evalueren en leren van handelwijze bij incident	toegepaste maatregel is vastgelegd		√	
	hvp wordt zonodig n.a.v. incident(en) gewijzigd			√
Niveau organisatie				
toegeruste beroepskracht	beroepskracht jeugdzorg (relevante scholing en training)	√		
	scholing / training in de toepassing van maatregelen	√		
evalueren en leren van handelwijze bij incidenten	instelling registreert systematisch de incidenten		√	
	instelling analyseert systematisch de incidenten		√	
	instelling stelt zonodig bij n.a.v. analyse incidenten			√

Onderbouwing van het oordeel

Hulpverleningsplan: mogelijke toepassing van maatregelen

De instelling neemt in de hulpverleningsplannen standaard de controle- en beperkende maatregelen op die zij mogelijk kan toepassen gedurende de behandeling van de jeugdige om de veiligheid van de cliënt en zijn omgeving te waarborgen. Bij het bepalen en vastleggen hiervan is onvoldoende een relatie gelegd met de individuele situatie van het kind.

Het betreft controlemaatregelen zoals onderzoek van de kamer van de jeugdige, ontvangen post, urine en/of onderzoek aan lichaam en kleding. Daarnaast betreft het beperkende maatregelen als time-out op de kamer, time-out in een afzonderingsruimte binnen Paljas Plus en een time-out of correctieplaatsing in de JJI Den Hey-Acker voor een periode van maximaal 2 weken.

Toepassing maatregelen

De door de instelling toegepaste maatregelen komen overeen met wat is opgenomen in de hulpverleningsplannen. Van de uitgevoerde maatregelen wordt beperkt verslag gedaan in de dossiers van de betrokken jeugdige(n). De inspectie heeft in de dossiers geen structurele verantwoording van de uitvoering aangetroffen.

² De inspectie merkt hierbij op dat de eisen die in de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg staan niet bij de start van het project aan Tender/Paljas Plus zijn gesteld. Het project is gestart voordat de wetswijziging is ingevoerd.

Sinds september 2007 worden incidenten en toepassing van maatregelen op projectniveau digitaal geregistreerd. De informatie uit dit registratiesysteem biedt nog onvoldoende gegevens om de rechtmatigheid van de toepassing te toetsen.

In de standaard maatregelen in het hulpverleningsplan is ook de time-out op de kamer opgenomen. Deze maatregel is door Paljas Plus uitgewerkt in een vorm van interne correctieplaatsing. Time-out op de kamer vindt in principe plaats na toestemming van de leidinggevende. Uit de informatie van de groepsleiding komt naar voren dat zij in voorkomende gevallen de instemming vragen nadat de maatregel is toegepast; de leidinggevende kan de maatregel indien nodig herroepen.

De interne correctieplaatsing houdt in dat een cliënt maximaal 28 dagen op zijn kamer verblijft. Met goed gedrag kan de cliënt deze periode terugbrengen tot 14 dagen. Gedurende deze periode volgt de cliënt het dagelijks onderwijsprogramma en neemt deel aan de gezamenlijke maaltijden. De cliënt wordt uitgesloten van verdere groepsactiviteiten en kan alleen dan van de gemeenschappelijke leefruimten gebruik maken als de overige groepsleden in hun eigen kamer zijn. De fasering in de behandelmethodiek wordt gedurende deze periode stopgezet. Het doel van de maatregel is de cliënt te motiveren tot adequaat gedrag. Tevens hoopt Paljas Plus dat met deze maatregel een correctieplaatsing in Den Hey-Acker voorkomen kan worden.

Toerusting personeel

Het personeel is voldoende toegerust om op verantwoorde wijze de maatregelen toe te passen. De instelling draagt zorg voor interne scholing en begeleiding van het (pedagogische) personeel. Om het handelen van medewerkers bij incidenten te optimaliseren organiseert Paljas Plus trainingen waarin ondermeer fysieke technieken worden geoefend om jeugdigen vast te pakken en te houden. Daarnaast investeert de organisatie in het oplossingsgericht bejegenen van jeugdigen.

Evalueren en leren

Er is onvoldoende sprake van op (structurele of) systematische wijze evalueren en leren van de incidenten. Incidenten worden op casusniveau geregistreerd en nabesproken op teamniveau en met de zorgcoördinator. Incidenten leiden niet tot zichtbare tussentijdse bijstelling van het hulpverleningsplan. Cliënten geven in dit verband aan dat de wijze waarop groepleiders op gelijksoortige incidenten reageren dusdanig varieert, dat het volgens hen leidt tot inconsequent handelen door betrokken medewerkers. Sinds enkele maanden worden incidenten en de toepassing van de maatregelen op projectniveau geregistreerd. De effecten zijn ten tijde van de uitvoering van het onderzoek nog niet zichtbaar.

2.3 Gesloten behandeling van het kind

Verwachtingen en oordeel

De inspectie verwacht	Indicatoren	Beoordeling³		
		+	±	-
legitimatie verblijf	geldige machtiging			✓
betrokkenheid gezaghebbende bij besluit tot verblijf	schriftelijke instemming gezaghebbende (NB geldt tot invoering wetswijziging Wjz)	✓		
Hulpverleningsplan	hvp is voor opname vastgesteld	✓		
	betrokkenheid cliënt bij hvp	✓		
	er worden concrete, meetbare doelen uitgewerkt	✓		
vaststellen en toepassing van methodes en beperkingen	er is een gemotiveerde beslissing per kind vastgelegd			✓
vaststellen en toepassing van controlemaatregelen	er is een gemotiveerde beslissing per kind vastgelegd			✓
vaststellen en verlenen van verantwoord verlof	er is een gemotiveerde beslissing per kind vastgelegd		✓	

³ De inspectie merkt hierbij op dat de eisen die in de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg staan niet bij de start van het project aan Tender/Paljas Plus zijn gesteld. Het project is gestart voordat de wetswijziging is ingevoerd.

Onderbouwing van het oordeel

Legitimatie verblijf

Aan het verblijf en de behandeling van de jeugdige in de gesloten inrichting ligt niet altijd een geldige machtiging ten grondslag. Soms is een machtiging 'plaatsing in een justitiële jeugdinrichting' opgenomen in het cliëntdossier. Een machtiging specifiek voor de gesloten jeugdzorg blijkt in de praktijk nog niet te worden afgegeven door de kinderrechters.

Paljas Plus heeft de inspectie medio oktober 2007 geïnformeerd over haar initiatief om met betrekking tot dit punt haar dossiervorming meteen te verbeteren.

Betrokkenheid gezaghebbende

PaljasPlus organiseert de betrokkenheid van ouders en eventueel betrokken gezins-/voogd bij het nemen van het besluit tot het verblijf en stelt dit voor de opname vast in het hulpverleningsplan. De instelling heeft als uitgangspunt om ouders te betrekken bij de behandeling van de jeugdige. Een ouder- en gezinsbegeleider is verantwoordelijk voor de afstemming van de behandeling in de leefgroep en het thuismilieu.

Hulpverleningsplan dat voldoet aan de eisen

De hulpverleningsplannen voldoen aan de gestelde eisen.

De plannen worden in de regel voor de opname vastgesteld en maken ook zichtbaar op welke wijze de cliënt is betrokken bij het opstellen van het plan. De hulpverleningsplannen geven in begrijpelijke taal de achtergrondinformatie van de jeugdige weer en hoe de instelling gekomen is tot de keuze van behandeldoelen.

De hulpverleningsdoelen zijn over het algemeen concreet en meetbaar geformuleerd en herleidbaar naar de hulpvraag en probleemgebieden van de betreffende jeugdige. Tevens geeft PaljasPlus per aangeboden module aan wie verantwoordelijk is voor het aanbod en de realisatie van het aanbod. Aan elke module is een termijn gekoppeld die correspondeert met de start- en evaluatiedatum van het aanbod.

Vaststelling en toepassing van maatregelen/ methoden / beperkingen

PaljasPlus neemt standaard in haar hulpverleningsplannen alle maatregelen/methoden/ beperkingen op die kunnen worden toegepast. Er is geen gemotiveerde beslissing per kind vastgelegd in het dossier die gerelateerd is aan de persoonlijke vraag of behoefte van het kind.

Het is volgens de instelling in de praktijk niet haalbaar en effectief om na de toepassing van een niet vastgestelde maatregel/methode/beperking de toestemming van ouders en jeugdige alsnog te vragen.

Vaststelling en verlening van verantwoord verlof

De instelling verleent de jeugdige verlof en stelt dit onder de verantwoordelijkheid van de gedragswetenschapper vast in het hulpverleningsplan. Een vastgelegd verlofplan is niet opgenomen in het dossier van de jeugdige.

Het verlof wordt toegekend op grond van de ontwikkelingen die de jeugdige gedurende de behandeling doormaakt en is gekoppeld aan de fasering van de behandeling. Het verlof wordt, behalve als er contra-indicaties zijn, in samenspraak met het verlofadres, veelal de oorspronkelijke thuissituatie, bepaald en georganiseerd. In de praktijk lopen de ontwikkelingen van de jeugdige niet altijd synchroon met de ontwikkelingen in de thuissituatie. Dit kan betekenen dat de jeugdige in principe verlof verdiend heeft, maar dat het niet toegekend kan worden, omdat de thuissituatie onvoldoende waarborgen kan bieden voor een verantwoorde verlofsituatie.

Hoofdstuk 3 Eindoordeel en aanbevelingen

3.1 Eindoordeel van de inspectie

Samenvattend oordeelt de inspectie over de vraag “Zorgt de instelling voor een veilig behandelingsklimaat?” als volgt:

De inspectie is grotendeels positief over de wijze waarop Tender voor een veilig behandelingsklimaat zorgt.

Tender:

- ✓ borgt het uitvoeren van toezicht op de jongeren.
- ✓ organiseert de wijze waarop met incidenten moet worden omgegaan. Door het ontbreken van een systematische registratie en evaluatie op organisatieniveau, is de instelling niet in staat om lering te trekken uit haar eigen handelwijze bij incidenten.
- ✓ stelt hulpverleningsplannen op die helder zicht geven op de hulpvraag en haar hulpaanbod, maar legt onvoldoende een relatie tussen de individuele problematiek van de jeugdige en de toe te passen maatregelen.

Met betrekking tot de maatregel ‘time-out op de slaapkamer’ is de inspectie van mening dat er onvoldoende waarborgen rond de inzet van deze maatregel zijn getroffen. Een inhoudelijke (orthopedagogische) motivering voor het gebruik van dit sanctiemiddel wordt gemist, in het bijzonder voor de duur van de toepassing in het perspectief van verantwoorde zorg.

3.2 Aanbevelingen aan Tender/ Paljas Plus

- Zorg voor systematische evaluatie van incidenten binnen dit project, zodat lering getrokken kan worden uit incidenten.
- Draag zorg voor een verantwoorde toepassing van de wettelijke bevoegdheden m.b.t. de methodiek, de beperkende en de controlerende maatregelen. Leg waarborgen vast om af te kunnen wegen welke van deze beperkingen per kind nodig zijn en de toepassing hiervan.
- Zorg voor hulpverleningsplannen die voor wat betreft het vaststellen van de toe te passen maatregelen recht doen aan de individuele situatie en problematiek van de jeugdige.
- Besteed zowel op beleids- als ook operationeel niveau expliciete aandacht aan het toepassen en evalueren van de sanctiemaatregel ‘time-out op de slaapkamer’.
- Organiseer en optimaliseer de afstemming tussen de hulp aan de jeugdige en de hulp aan ouders/gezin.

Aanbevelingen van de inspectie aan het programmaministerie voor Jeugd en Gezin

- Maak de verwachtingen en voorwaarden waaraan de instelling moet voldoen bij het realiseren van verantwoorde zorg in het kader van gesloten jeugdzorg helder en stem deze af met de instelling. Betrek hierbij het gebruik van de interne maatregel 'time-out op de slaapkamer'.
- Zie erop toe dat Tender/Paljas Plus de gewenste verbeteringen binnen een bepaalde termijn realiseert.

Bijlage 1 - Toetsingskader toezicht gesloten behandeling jeugdzorg

Samenvatting toetsingskader

Toezicht op het kind

Verwachtingen vanuit de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg:

- *De voorzieningen en instructies van het personeel zijn zodanig dat het kind continu onder persoonlijk dan wel technisch toezicht staat van een voldoende toegeruste beroepskracht.*

Handelwijze bij incidenten

Verwachtingen vanuit de Wet op de jeugdzorg:

- *De instelling evalueert en verbetert in de praktijk de handelwijze.*

Verwachtingen vanuit de specifieke voorwaarden van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin en de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg:

- *Het hulpverleningsplan beschrijft welke van de wettelijk toegestane vrijheidsbeperkende maatregelen kunnen worden toegepast en in welke gevallen;*
- *De toegepaste maatregelen zijn vastgelegd in het dossier van de betrokken jeugdige;*
- *Maatregelen worden alleen toegepast als ze in het hulpverleningsplan zijn opgenomen, noodsituaties uitgezonderd;*

Verwachtingen vanuit de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg:

- *Het hulpverleningsplan beschrijft gedurende welke termijn elk van de wettelijk toegestane vrijheidsbeperkende maatregelen kan worden toegepast;*
- *Maatregelen worden alleen toegepast in de gevallen die de wet noemt; de toegepaste maatregelen komen overeen met de wet;*
- *Het personeel is voldoende toegerust om vrijheidsbeperkende maatregelen verantwoord toe te passen.*

Gesloten behandeling

Verwachtingen vanuit de specifieke voorwaarden van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin en de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg:

- *Voor elk kind is er een geldige machtiging of voorlopige machtiging van de kinderrechter;*

Verwachtingen vanuit de specifieke voorwaarden van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin:

- *Instemming met de opneming en het verblijf door de gezaghebbende of een onder toezichtstelling;*

Verwachtingen vanuit de specifieke voorwaarden van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin, de Wet op de jeugdzorg en de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg:

- *Voor elk kind een hulpverleningsplan dat voldoet aan de wettelijke eisen;*

Verwachtingen vanuit de Wet op de jeugdzorg:

- *Het kind is betrokken bij opstellen van het hulpverleningsplan en bekend met zijn hulpverleningsplan; een verslag van overleg over het hulpverleningsplan met gezaghebbende;*

Verwachtingen vanuit de concept wetswijziging Wet op de jeugdzorg:

- *Instemming met de maatregelen in het hulpverleningsplan door een gedragswetenschapper;*
- *Beleid om af te wegen welke maatregelen, methoden en beperkingen bij het kind nodig zijn en zorgvuldige toepassing hiervan;*
- *Behandeling tegen de wil van het kind of de gezaghebbende gebeurt rechtmatig;*
- *Beperkingen in communicatie naar buiten of bezoek worden alleen toegepast als dit nodig is om te voorkomen dat het met het verblijf beoogde doel wordt tegengewerkt;*
- *Inschatting of verlof verantwoord is en of jeugdige voorwaarden zal naleven; instemming met het verlof door een gedragswetenschapper van de aangewezen categorie.*